

VY_32_INOVACE_027

VÝUKOVÝ MATERIÁL zpracovaný v rámci projektu EU peníze školám

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Registrační číslo projektu: CZ. 1.07. /1. 5. 00 / 34. 0696

Šablona: III/2

Název: Státní občanství - prezentace

Vyučovací předmět: Občanská nauka

Ročník: 2.

Autor: Ing. Jiří Franc

Ověřeno ve výuce dne: dd. mm. rrrr

Třída: 2.C

Česká lesnická akademie Trutnov, střední škola a vyšší odborná škola

- **Anotace:** prezentace shrnuje problematiku zákonné úpravy státního občanství v ČR. Zabývá se možnostmi nabývání státního občanství, pozbývání státního občanství, možnostmi dvojího občanství a občanství EU.

Prezentace obsahuje motivační otázky pro žáky, vyžaduje jejich aktivní zapojení do probíraných témat. Zjištění odpovědí vyžaduje jak práci s vlastní prezentací, tak využívání volně dostupných zdrojů informací.

Prezentace obsahuje ilustrativní obrazové materiály.
Součástí prezentace je seznam použitých informačních pramenů.

- **Autor:** Ing. Jiří Franc
- **Jazyk :** Čeština
- **Očekávaný výstup :** společenskovední vzdělávání
- **Speciální vzdělávací potřeby :** žádné
- **Klíčová slova :** státní občanství ČR, nabývání občanství, pozbývání občanství
- **Druh učebního materiálu:** prezentace
- **Druh interaktivity:** výklad
- **Cílová skupina:** žák
- **Stupeň a typ vzdělávání:** středoškolské odborné vzdělávání
- **Typická věková skupina:** 15 - 19 let

Občanství (státní občanství)

- **Občanství (státní občanství)** znamená **příslušnost k politické skupině** - původně to byla příslušnost **k městu**, dnes příslušnost **ke státu**.
- Tato **příslušnost je spojena s nějakými právy a povinnostmi**.
- Ten, kdo je držitelem těchto práv, je **občan**.
- Občan může mít i **více občanství**.
- Občanství je často **zaměňováno se státní příslušností**. Je ale možné mít určitou státní příslušnost bez možnosti vykonávat svá občanská práva, je také možné vykonávat občanská práva bez přidělení státní příslušnosti.

- **Státní občanství umožňuje občanům podílet se na řízení státu především pomocí voleb, zatímco národnost tento akt neumožňuje!!!**

Státní občanství ČR

- Státní občanství České republiky **vzniklo dne 1. ledna 1969** **ustavením Československé federace.**
- Zánikem České a Slovenské Federativní Republiky (ČSFR) **zaniklo i československé státní občanství.**
- Státní občanství České republiky a možnost jeho nabývání a pozbývání se řídí **z. č. 40/1993 Sb. o nabývání a pozbývání státního občanství.** Tento zákon nabyl platnost 1. ledna 1993.

- Pojem "státní občanství" obsahuje již **Ústava České republiky** (článek 12), **neobsahuje** však **definici pojmu**.
- Tu provedl až Ústavní soud v **odůvodnění svého nálezu z 13. září 1994 č. 40** sv. 2 Sb. n. u. ÚS, kdy uvedl, že státní občanství lze definovat jako *"relativně trvalý právní svazek (nebo vztah či status) fyzické osoby a daného státu"*.

Nabývání státního občanství

- Občanství České republiky se uděluje na principu *ius sanguinis*, což znamená **pokrevně po rodičích**.
- Skutečnost, že místem narození je Česká republika, k nabytí občanství tedy **neopravňuje automaticky** (jiné země udělují občanství, když se tam někdo narodil, tedy podle principu *ius soli* čili územního práva - např. USA)

- Státní občanství je možné nabýt:
- **Narozením**
  - je-li alespoň **jeden z rodičů občanem ČR** nebo
  - narodí-li se na území ČR a zároveň jsou jeho rodiče osobami bez státního občanství a alespoň **jeden z nich má trvalý pobyt** na území ČR
- **Nalezením**
  - **na území ČR** – neprokáže-li se, že dítě získalo narozením státní občanství jiného státu
- **Osvojením**
  - je-li alespoň **jeden z osvojitelů (adoptantů) občanem ČR**
- **Určením otcovství**
  - nemanželské dítě cizinky nebo ženy bez státního občanství se stává občanem ČR, **pokud je otec státním občanem ČR**

- **Prohlášením dle z. č. 40/1993 Sb.** o nabývání a pozbývání státního občanství ČR
- Fyzická osoba, která byla ke dni 31. prosince 1992 státním občanem ČSFR, a současně neměla státní občanství ČR ani SR, se **může prohlášením rozhodnout pro české státní občanství** (rovněž i pro své nezletilé potomky)
- Dále bylo od roku 1994 **umožněno získat státní občanství ČR státním občanům Slovenské republiky**, kteří měli ke dni 31. prosince 1992 státní občanství ČSFR a státní občanství SR získali v době od 1. ledna 1994 do 1. září 1999

- **Prohlášením dle z. č. 193/1999 Sb.** o státním občanství některých bývalých československých státních občanů
- Fyzická osoba, která **pozbyla státní občanství** ČSR, ČSSR, ČSR nebo ČR v období od 25. února 1948 do 28. března 1990 (za **totalitního režimu**) může nabýt státní občanství ČR **na základě prohlášení o státním občanství ČR**

- **Udělením** – fyzické osobě za současného splnění všech následujících podmínek:
  - má ke dni podání žádosti na území ČR **trvalý pobyt alespoň 5 let** a po tuto dobu se na území ČR **zdržuje**
  - prokáže, že nabytím státního občanství ČR **pozbude dosavadní státní občanství**
  - **nebyla v posledních 5 letech pravomocně odsouzena pro úmyslný trestný čin**
  - prokáže **znalost českého jazyka** (možno prominout)
  - plní **další povinnosti** podle zákona upravujícího pobyt a vstup cizinců na území ČR + povinnosti **placení zdravotního, sociálního, důchodového pojištění, daní, odvodů a poplatků** (možno prominout)

- Při udělení se státní občanství České republiky **nabude dnem složení tohoto státoobčanského slibu:**

„Slibuji na svou čest věrnost České republice. Slibuji, že budu zachovávat všechny zákony a jiné obecně závazné právní předpisy. Slibuji, že budu plnit všechny povinnosti státního občana České republiky.“

- **Získáním státního občanství dochází z hlediska zákona (de iure) k završení procesu integrace cizince do české společnosti.**
- **Bude-li integrován také de facto (skutečně se s námi „sžije“), to samozřejmě není vůbec jisté.**

Dvojí občanství

- Dvojí občanství je **ze zákona vyloučeno až na výjimky** např.:
  - Mohou je mít mj. děti, jejichž rodiče mají občanství dvou různých států, pokud druhý stát dvojí občanství umožňuje.
  - Občan České republiky, který uzavřel manželství s cizincem, může nabýt státní občanství manžela, ale jen za předpokladu, že manželství nadále trvá.

Pozbývání státního občanství

- **Prohlášením** – státní občan ČR pobývající v zahraničí, který současně vlastní státní občanství jiného státu, **se může českého státního občanství vzdát prohlášením před zastupitelským úřadem ČR** (rodiče se mohou vzdát státního občanství i pro své děti).
- **Nabytím cizího státního občanství** – s výjimkou případů, kdy k nabytí cizího občanství dojde v souvislosti s uzavřením manželství nebo narozením dítěte, **pozbývá státní příslušník ČR české občanství okamžikem, kdy na vlastní žádost nabytí cizí státní občanství.**

Doklady o státním občanství

- Státní příslušnost ČR **dokládá:**
  - **Platný občanský průkaz**
  - **Platný cestovní pas**
  - **Osvědčení (potvrzení) o státním občanství České republiky** (nutné např. pro vydání pasu pro dítě mladší 15 let nebo pro osoby, které ztratili v totalitním období občanství)
  - **Vysvědčením o právní způsobilosti k uzavření manželství** obsahuje-li údaj o státním občanství

ŽÁDOST

o vydání osvědčení o státním občanství dle § 20 zák. č. 40/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Důvod podání žádosti: .....

pro dítě:

jméno a příjmení .....

datum a místo narození .....

trvalé bydliště .....

Rodiče dítěte

matka: jméno a příjmení ..... ROZ .....

datum a místo narození .....

*/ státní občanství matky - ČR – SR – jiné .....

otec: jméno a příjmení ..... ROZ .....

datum a místo narození .....

*/ státní občanství otce - ČR – SR – jiné .....

V Brně dne .....

*/ nehodící se škrtněte .....

podpis žadatele

(zákonný zástupce, otec nebo matka)

bydliště žadatele

(zákonný zástupce, otec nebo matka)

Č.j.: .....

Osvědčení

o státním občanství České republiky

(jméno, příjmení, popřípadě rodné příjmení)

Datum a místo narození .....

bytem .....

je státním občanem České republiky

V .....

Dne .....

razítko se státním znakem

Podpis oprávněné úřední osoby

ČESKÁ REPUBLIKA
CZECH REPUBLIC
TSCHECHISCHE REPUBLIK
ЧЕШСКАЯ РЕСПУБЛИКА

Čj.: _____ dne _____

VYSVĚDĚNÍ o právní způsobilosti k uzavření manželství
CERTIFICATE of no impediment to marriage
Ehefähigkeitszeugnis
СВИДЕТЕЛЬСТВО о правоспособности вступить в брак

okres (District, Kreis, Район)

osvědčuje, že občan(ka) České republiky (bezdomovec), (hereby certifies that citizen of the Czech Republic (stateless person), bestätigt hiermit, dass der tschechische Staatsangehörige (Heimatlose), свидетельствует, (что гражданин Чешской республики лицо без постоянного места жительства)

Jméno a příjmení
Name and surname
Vorname und Name
имя, фамилия
rodné číslo

nar. _____ v _____
born _____ at _____
geb. am _____ in _____
день, месяц, год _____ место рождения

rodinný stav (svobodný-svobodná, rozvedený-rozvedená, vdovec-vdova, zaniklé partnerství), marital status (single, divorced, widowed, terminated partnerships), Familienstand (ledig, geschieden, Witwer/Witwe, erloschene Partnerschaft), семейное положение (холостой-незамужняя, разведенный-разведенная, вдовец-вдова, партнерство, ставшее недействительным)
bytem
residing at
wohnhaft in
Постоянное жительство

je podle českého právního řádu způsobilý(á) uzavřít manželství (is competent under Czech law to marry, nach dem tschechischen Recht zur Eheschliessung befähigt ist), имеет в соответствии с чешским законодательством право вступить в брак.

Vysvědčení se vystavuje k uzavření manželství s (The certificate is issued for the purpose of marriage to, Dieses Ehefähigkeitszeugnis wird ausgestellt zur Eheschliessung mit, Свидетельство выдано для вступления в брак с)

Jméno a příjmení (Name and surname, Vorname und Name, имя, фамилия)

Datum narození (Date of birth, Geburtsdatum, День, месяц, год рождения)

v (at, in, место)

bydliště (Residing at, wohnhaft in, Постоянное жительство)

Vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství má platnost šest měsíců.
The certificate of no impediment to marriage is valid for six months.
Das Ehefähigkeitszeugnis ist sechs Monate gültig.

Свидетельство о правоспособности вступить в брак действительно в течение шести месяцев.

Matrikář (Matrikenführer, Registrar, Работник загса)

Občanství EU

- **Občanství EU** získává automaticky **každý občan členského státu**.
- Občanství EU **doplňuje** občanství členského státu, **nenahrazuje** je.
- Občané EU mají práva stanovené evropským právem, mimo jiné:
  - právo **svobodně se pohybovat a pobývat** na území členských států
  - právo **volit a být volen** ve volbách **do Evropského parlamentu** a **v obecních volbách** v členském státě, v němž mají bydliště, za stejných podmínek jako státní příslušníci tohoto státu
  - **na území třetí země**, kde členský stát, jehož jsou státními příslušníky, nemá své zastoupení, **právo na diplomatickou a konzulární ochranu kterýmkoli jiným členským státem**
  - **petiční právo k Evropskému parlamentu**
  - **právo obracet se na evropského veřejného ochránce práv**
  - **právo obracet se na orgány a poradní instituce EU v jazyce členských zemí a obdržet odpověď ve stejném jazyce**

- Občanství upravuje čl. 20 a násl. **Smlouvy o fungování Evropské unie** a čl. 9 až 11 **Smlouvy o Evropské unii**.

Občanství ČR po roce 2013

- Ministerstvo vnitra [navrhuje](#), aby od **1. 1. 2014** začal platit **nový zákon o státním občanství ČR**.
- Měl by přinést např. **tyto změny**:
  - Možnost dvojího státního občanství českým občanům, kteří dobrovolně nabudou cizí státní občanství
  - Emigranti a jejich potomci se při žádosti o české občanství nebudou muset vzdát svého dosavadního, ani mít pobyt na území Česka
  - Lidem ze států EU, Švýcarska, Lichtenštejnska, Norska a Islandu postačí 3 roky trvalého pobytu

Otázky:

1. Vysvětlete co je to (státní) občanství?
2. Které nejvýznamnější politické právo poskytuje občanovi státní občanství?
3. Vyhledejte plný název z. č. 40/1993 Sb.
4. Kdo je držitelem občanství EU?
5. Vysvětlete podstatu principu *ius sanguinis*

V prezentaci jsem využil následujících zdrojů:

- http://cs.wikipedia.org/wiki/St%C3%A1tn%C3%AD_ob%C4%8Danstv%C3%AD_%C4%8Cesk%C3%A9_republiky
- http://cs.wikipedia.org/wiki/Ob%C4%8Danstv%C3%AD_Evropsk%C3%A9_unie
- http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rady/zakladni/stat_obc.html
- <http://cs.wikipedia.org/wiki/Ob%C4%8Danstv%C3%AD>
- <http://www.brno.cz/sprava-mesta/magistrat-mesta-brna/usek-organizacni/odbor-vnitrnich-veci/#c4460633>
- <http://www.inkluzivniskola.cz/nove-prichozi/ceske-statni-obcanstvi>
- <http://www.mvcr.cz/clanek/rady-a-sluzby-dokumenty-vydavani-osvedceni-a-potvrzeni-o-statnim-obcanstvi-ceske-republiky-a-zjistovani-statniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx>
- <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rady/navody/doklady/platneop.html>
- http://cestovani.lidovky.cz/tiskni.asp?r=aktuality&c=A100608_110159_In-cestovani_glu
- <http://www.blanketservis.cz/blanketservis/eshop/0/0/5/12-Vysvedceni-o-pravni-zpusobilosti-k-uzavreni-manzelstvi/>
- http://zpravy.idnes.cz/cesi-budou-moci-ziskat-dvoji-obcanstvi-dyz-/domaci.aspx?c=A120213_143330_domaci_jj
- <http://books.google.cz/books?id=x4tpycDONSUC&pg=PA7&lpg=PA7&dq=ius+soli+USA&source=bl&ots=Z1ulWI3Q2N&sig=O4cAunzbU4tvEuY1Cd23FI5xsHA&hl=cs&sa=X&ei=UXIWUK6KEo-PswaZ9IDoCQ&ved=0CGAQ6AEwBA#v=onepage&q=ius%20soli%20USA&f=false>